AVİM Yorum • No: 2026 / 72 • Temmuz

SEÇİM SONRASI SÜREÇTE ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

İlaha KHANTAMİROVA

-

7 Haziran 2026 tarihinde gerçekleştirilen parlamento seçimleri, Ermenistan'da yeni hükümetin belirlenmesinin ötesinde, Güney Kafkasya'da barış sürecinin geleceği açısından da kritik bir dönüm noktası olarak görüldü. Seçimlerden Paşinyan liderliğindeki Sivil Sözleşme Partisi yeniden birinci çıktı. Ancak anayasa değişikliği için gerekli çoğunluğun sağlanamaması, seçim sonrasında dikkatleri yeniden Ermenistan Anayasası üzerindeki tartışmalara çevirdi. Böylece seçimlerin ardından cevap bekleyen temel soru, Paşinyan yönetiminin anayasa değişikliğini hangi siyasi ve hukuki zeminde gerçekleştirebileceği oldu.

Anayasa değişikliği son yıllarda Ermenistan-Azerbaycan ilişkilerinde en çok tartışılan başlıklardan biridir. Bunun temel nedeni, Anayasa'nın başlangıç bölümünde atıfta bulunulan Bağımsızlık Bildirgesi'nin Karabağ'a ilişkin hükümleridir. Bildirge, Karabağ'ın Ermenistan ile birleşmesini siyasi hedef olarak benimseyen 1 Aralık 1989 tarihli karara gönderme yapmaktadır. Buna karşılık uluslararası hukuk, Karabağ'ı Azerbaycan'ın egemenlik sahasının bir parçası olarak kabul etmektedir. Bu nedenle Bakü yönetimi, kalıcı bir barış anlaşmasının ancak Ermenistan Anayasası'nın bu hukuki çerçevesinin değiştirilmesiyle mümkün olacağını savunmaktadır.

Anayasanın mevcut hâliyle korunması, yalnızca sembolik bir tartışma değildir. Ermenistan'ın iç hukukunda Bağımsızlık Bildirgesi'ne yapılan atıf, ileride imzalanabilecek bir barış anlaşmasının anayasal açıdan yeniden tartışma konusu yapılabilmesi ihtimalini de gündemde tutmaktadır. Bu nedenle anayasa değişikliği, taraflar arasında imzalanacak olası bir anlaşmanın uzun vadeli istikrarı bakımından hukuki güvence olarak değerlendirilmektedir.

Ancak mesele yalnızca Azerbaycan ile sınırlı değildir. Bağımsızlık Bildirgesi'nde yer alan "Batı Ermenistan" ve soykırım iddiaları[1], Türkiyeyi de ilgilendirmektedir. Son dönemde Erivan yönetimi Ankara ile ilişkileri geliştirmeye yönelik olumlu adımlar atmış olsa da anayasanın dayandığı temel metinde bu söylemlerin bulunması, ilişkilerin hukuki ve siyasi zeminine gölge düşürmektedir.

Paşinyan, anayasa değişikliğini yalnız dış baskılara verilen bir cevap olarak sunmamaktadır. Son dönemde yaptığı açıklamalarda yeni anayasanın devlet ile vatandaş

arasındaki ilişkiyi yeniden tanımlayacağını ve güçlü bir güven oluşturacağını savunmaktadır. Bu yaklaşım, Paşinyan'ın son yıllarda dile getirdiği "Gerçek Ermenistan" anlayışının da önemli unsurlarından biridir. Dolayısıyla anayasa değişikliği, Paşinyan açısından yalnızca dış politika kaynaklı bir zorunluluk değil, aynı zamanda devletin yeniden yapılandırılmasına yönelik siyasi projenin de parçasıdır[2].

Bununla birlikte seçim sonuçları, anayasa değişikliğinin kolaylıkla gerçekleştirilemeyeceğini ortaya koymuştur. Paşinyan'ın iktidarını korumasına rağmen anayasa değişikliği için gerekli çoğunluğu elde edememesi, barış sürecinin önündeki en önemli belirsizliklerden birini oluşturmaktadır. Buna rağmen Erivan'ın barış sürecine bağlılığını sürdürmesi ve Azerbaycan ile diplomatik temasların devam etmesi, sürecin çıkmaza girdiği yönündeki değerlendirmeleri şimdilik doğrulamamaktadır.

Bunun yanı sıra bölgesel gelişmeler, taraflar arasında oluşmaya başlayan güven ortamını zaman zaman zorlamaktadır. Türkiye ile normalleşme sürecinin henüz beklenen düzeye ulaşmaması, Batı Azerbaycan[3] söyleminin gündeme getirilmesi, Ermenistan tarafında bazı kurumlarca Karabağa olan iddialarının hala devam etmesi barış sürecini kırılganlaştıran unsurlar arasında yer almaktadır. Özellikle Ermenistan'ın ABD ile gerçekleştirdiği Eagle Partner tatbikatları ile Fransa ve Yunanistan'la savunma alanında geliştirdiği iş birlikleri[4], bölgesel aktörler tarafından yakından takip edilmekte ve güvenlik algılarını doğrudan etkilemektedir.

Bugün Ermenistan yönetimi barış sürecine bağlılığını sürdüren açıklamalar yaparken, diasporanın militan çevreleri ve muhalefetin bir bölümü parlamentoda anayasa değişikliği için gerekli nitelikli çoğunluğun bulunmamasını sürecin önündeki temel engel olarak değerlendirmektedir. Ancak konunun hukuki boyutu incelendiğinde, Ermenistan hukukunda bu sürecin işletilebilmesine imkân tanıyan farklı anayasal mekanizmaların bulunduğu görülmektedir. Nitekim AVİM tarafından daha önce yapılan çalışmalarda da anayasa değişikliği bakımından değerlendirilmesi gereken çeşitli hukuki seçeneklere dikkat çekilmiştir[5].

Dolayısıyla bugün temel mesele, anayasa değişikliğinin hukuken mümkün olup olmadığı değil, bu yönde yeterli siyasi iradenin ortaya konulup konulamayacağıdır. Ermenistan yönetiminin Azerbaycan ile kalıcı barışa ulaşma konusunda samimi ve kararlı bir irade ortaya koyması hâlinde, mevcut hukuki ve siyasi mekanizmalar işletilerek anayasa değişikliği sürecinin ilerletilmesi mümkündür. Bu nedenle önümüzdeki dönemde barış sürecinin başarısını belirleyecek temel unsur, yaratıcı hukuki ve siyasi imkânları hayata geçirecek siyasi iradenin gösterilip gösterilmeyeceği olacaktır.

**Görsel: OC Media*

[1] Gözde Kılıç Yaşın, Ermenistanın Anayasa Değişikliği İhtiyacı ve Bölge Dinamikleri,

Ermeni Araştırmaları, Sayı 75 (2024): 155-188.

[2] "Yeni Anayasa neden önemli? Ermenistan Başbakanı açıkladı", *Ermeni Haber Ajansı*, 12 Temmuz 2026, https://ermenihaber.am/law/29105/

[3] "Ermenistan anayasasını değiştirsin, peki Batı Azerbaycan ne olacak?", *AGOS*, 13 Temmuz, https://www.agos.com.tr/tr/yazi/ermenistan-anayasasini-degistirsin-peki-bati-azerbaycan-ne-olacak-40945

[4]" Ermenistan'da düzenlenen Eagle Partner 2026 tatbikatına Fransa ve Yunanistan da katılıyor", *ArmenPress*, 13 Temmuz 2026, https://armenpress.am/tr/article/1253308

[5] Selenay Erva Yalçın, "Ermenistanda Seçim Sonrası Anayasa Değişikliği ve Hukuki Görünüm", *AVİM*, 12 Temmuz 2026,

https://avim.org.tr/tr/Analiz/ERMENISTAN-DA-SECIM-SONRASI-ANAYASA-DEGISIKLIGI-VE-HUKUKI-GORUNUM

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: KHANTAMİROVA, İlaha. 2026. "SEÇİM SONRASI SÜREÇTE ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2026 / 72. Temmuz 13. Erişim Ekim 30, 2026. https://avimbulten.org/public/tr/Yorum/SECIM-SONRASI-SURECTE-ANAYASA-DEGISIKLIGINE-ILISKIN-DEGERLENDIRME

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır